

Inicijativa ALAC:

Transparentnost Srbija inicirala je u maju 2015. godine, tokom rasprave o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika da Ministarstvo pravde u nacrt dokumenta unese i odredbe koje se tiču zaštite uzbunjivača.

Time bi se otklonio jedan od najkrupnijih nedostataka prethodno usvojenog Zakona o zaštiti uzbunjivača - nepostojanje krivičnih dela (ali i prekršaja) za neke od najtežih oblika kršenja tog zakona.

Zakon o zaštiti uzbunjivača, naime, nije propisao krivična dela, niti prekršajne kazne za neke od najtežih oblika kršenja zakona. Bilo je najavljeno da će ovaj nedostatak biti rešen kroz dopune Krivičnog zakonika u periodu pre početka primene zakona. Bilo bi primerenije da su te dopune izvršene uporedo sa donošenjem Zakona o zaštiti uzbunjivača. U ranije izrađenom Modelu Zakona o uzbunjivanju i zaštiti uzbunjivača bila su propisana sledeća krivična dela, od kojih neka mogu biti relevantna i u zakonskom okviru koji je usvojen:

Član 34.

Narušavanje prava uzbunjivača i drugih lica

Ko preduzme akt odmazde, ukoliko nisu ostvarena obeležja drugog težeg krivičnog dela, kazniće se zatvorom do godinu dana.

Ako je akt odmazde doveo do teških posledica za oštećenog, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine.

(U Zakonu se ne koristi izraz "odmazda", već štetna radnja, tako da bi trebalo prilagoditi terminologiju pre usvajanja dopuna).

Član 36.

Neovlašćeno otkrivanje identiteta uzbunjivača

Službeno ili odgovorno lice koje neovlašćeno otkrije identitet davaoca obaveštenja o ugrožavanju javnog interesa ili ko neovlašćeno sprovodi radnje u cilju otkrivanja identiteta davaoca obaveštenja o ugrožavanju javnog interesa, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest meseci.

(U ovom članu bi takođe trebalo izvršiti izmene u skladu sa usvojenom terminologijom (npr. "uzbunjivač" ili "lice koje otkrije informaciju" umesto "davalac obaveštenja o ugrožavanju javnog interesa").

Rezultat inicijative: Ministarstvo pravde nije odgovorilo na inicijativu, niti ju je usvojilo. Zaključno sa februarom 2017. godine, nije regulisano pitanje prekršajne niti krivične odgovornosti za kršenje Zakona o zaštiti uzbunjivača.

Prilog: Izvod iz dopisa upućenog Ministarstvu pravde

Република Србија

Министарство правде

Предмет: Коментари на Нацрт закона о изменама и допунама Кривичног законика

Поштовани,

у прилогу се налазе предлози организације Транспарентност - Србија у вези са изменама и допунама Кривичног законика. Ове допуне се само у мањем делу односе на измене и допуне Кривичног законика које је Министарство правде тренутно изнело на јавну расправу.

Сматрамо међутим, да чињеницу да је отворен процес измена и допуна Кривичног законика, треба искористити како би се у њему решила сва приоритетна питања.

Као што у прилогу можете видети, поједини предлози које дајемо, у блиској су вези са појединим активностима које су планиране у Акционом плану за спровођење важеће антикорупцијске стратегије.

Посебно указујемо на то да се предлозима које дајемо решава један од најкрупнијих недостатака недавно усвојеног Закона о заштити узбуњивача - непостојање кривичних дела (али и прекршаја) за неке од најтежих облика кршења тог закона, који ускоро почиње да се примењује.

Транспарентност – Србија

Београд, 14.5.2015.

Извод из дописа:

Закон о заштити узбуњивача¹ није прописао кривична дела, нити прекршајне казне за неке од најтежих облика кршења закона. Очекује се да би овај недостатак требало да буде решен кроз допуне Кривичног законика у периоду пре почетка примене овог закона. Било би примереније да су те допуне извршене упоредо са доношењем Закона о заштити узбуњивача. У раније израђеном Моделу Закона о узбуњивању и заштити узбуњивача² била су прописана следећа кривична дела, од којих нека могу бити релевантна и у законском оквиру који је усвојен:

Члан 34.

Нарушавање права узбуњивача и других лица

Ко предузме акт одмазде, уколико нису остварена обележја другог тежег кривичног дела, казниће се затвором до годину дана.

Ако је акт одмазде довео до тешких последица за оштећеног, учинилац ће се казнити затвором до три године.

У Закону се не користи израз “одмазда”, већ штетна радња, тако да би требало прилагодити терминологију пре усвајања допуна.

Члан 36.

Неовлашћено откривање идентитета узбуњивача

Службено или одговорно лице које неовлашћено открије идентитет даваоца обавештења о угрожавању јавног интереса или ко неовлашћено спроводи радње у циљу откривања идентитета даваоца обавештења о угрожавању јавног интереса, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

У овом члану би такође требало извршити измене у складу са усвојеном терминологијом (нпр. “узбуњивач” или “лице које открије информацију” уместо “давалац обавештења о угрожавању јавног интереса”).

¹ “Службени гласник РС”, број 128/14, од 26.11.2014.

² www.poverenik.rs%2Fimages%2Fstories%2Fmodel-zakona%2Fmodel-final.doc